

Remissyttrande; För Sveriges Landsbygder - en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd (SOU 2017:1)
(Ert diarienummer N2017/00222/HL)

Visita - Svensk besöksnäring är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Visita samlar över 5 000 medlemsföretag med mer än 7 000 verksamheter runt om i landet, främst hotell, restauranger, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer, turist- och eventföretag. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor. Visita ger företagen råd och biträde i fastighets- och nyttjanderättsliga frågor och förhandlingar.

Visita har uppmärksammat ovan rubricerad utredning och vill lämna följande yttrande:

Besöksnäringen omsätter idag 282 miljarder kronor, genererar ett exportvärde (i form av utländska besökares konsumtion i Sverige) på 113 miljarder kronor och sysselsätter 165 000 personer. 2010 lanserades Nationell Strategi för svensk besöksnäring med visionen att under perioden 2010-2020 fördubbla besöksnäringens omsättning och exportvärde.

Visitas utvecklingsarbete för besöksnäringen bygger på hållbarhet ur alla tre perspektiven: ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. För att uppnå fördubblingsmålet med minsta möjliga utsläpp av växthusgaser har Visita valt att arbeta utifrån fem principer:

- Stanna längre, upplev mer
- Semestra nära
- Gör det lätt att välja rätt
- Gemensamma klimat- och miljömål
- Mer effektiva och klimatsmarta transporter

Dessa principer gynnar landsbygden och landsbygden i sin tur förstärker principerna genom att erbjuda tillgång till vild och vacker natur, unika natur- och kulturmiljöresurser, lokalproducerad mat, öppna landskap och god djurhållning. Sverige har potential att utvecklas till en av världens mest hållbara och konkurrenskraftiga besöksdestinationer. Därför är det viktigt att en sammanhållen politik för Sveriges landsbygder inkluderar besöksnäringen på ett strategiskt och långsiktigt sätt.

Visita stödjer därför kommitténs uppfattning att tjänstesektorn får en allt större betydelse vilket kräver ett bredare perspektiv för att skapa utveckling för landsbygderna. Natur- och kulturreсурser, hållbar turism, ökat intresse för hållbara livsmedel och energiråvaror gynnar landsbygdens utveckling och i det sammanhanget bidrar besöksnäringen på ett positivt sätt genom jobbskapande och tillväxt.

Om Sveriges landsbygder ska kunna ta tillvara sin tillväxtpotential så är infrastrukturen fundamental. Det gäller såväl bredbandsutbyggnad som mobil kommunikation och transportinfrastruktur.

Den fråga som ligger allra närmast Visitas medlemsföretag är den om betaltjänster. Problem uppstår när nya betaltjänster inte kan utvecklas på kommersiell grund i glest befolkade områden. **Överlastade mobilnät, dålig utbredning av bredband och svårigheten att hantera kontanter är stora utmaningar för alla företag på landsbygden. Därför är fortsatta insatser för betalning över mobilnätet, fortsatt utbyggnad av fiberbaserad infrastruktur och flexibla lösningar för kontanthantering nödvändiga.**

Besöksnäring är platsbunden verksamhet men omfattar hela kedjan för besökaren: resa, bo, äta och göra. Därför är transporter till och från olika destinationer en förutsättning för att turismen ska kunna blomstra i landsbygd. Besökarna måste kunna ta sig från flygplatser, tågstationer och färjeterminaler på ett smidigt, tidseffektivt och säkert sätt. **Det är viktigt att i de kommunala översiktsplanerna väga in besöksnäringens behov av infrastruktur och transporter och samordna detta med invånarnas och övriga näringslivets behov. Genom att också lägga ett turistiskt perspektiv på infrastrukturen stärker landsbygderna sina möjligheter att investera i infrastruktur och transporter. Ett gott exempel är natur- och kulturbussen där ett antal skånska kommuner samarbetar och tillgängliggör natur- och kulturområden på ett klimatsmart sätt.** När väl tillgängligheten är tillgodosedd kan attraktiva reseanledningar utvecklas.

Kulturen är en viktig reseanledning. Visita ställer sig därför positiv till kommitténs förslag att ge Statens Kulturråd och Myndigheten för kulturanalys i uppdrag att göra kulturen mer tillgänglig i landsbygderna. **I det sammanhanget vill vi lyfta fram att även Riksantikvarieämbetet, Statens Fastighetsverk och Tillväxtverket har kompetens kring frågor som rör kulturdriven turism. Även dessa myndigheter bör involveras för att öka möjligheterna att bedriva kulturturism i landsbygd. Det handlar både om kulturarvet och kulturella aktiviteter och upplevelser.**

På samma sätt behöver myndigheter inom naturturismens område få tydligare uppdrag för att kunna utveckla den naturbaserade turismen som ju i hög utsträckning sker i landsbygd. Ekoturismföreningen, Svensk Turism och Visita kommer i oktober att presentera en delstrategi för svensk naturturism som knyter an till de hållbara tillväxtmålen i besöksnäringens strategi 2020. Vi har stor potential att utveckla företagande inom naturbaserad turism men det kräver nya samarbeten och uppdrag till myndigheter inom naturvårdande, förvaltande och tillväxtfrämjande områden.

De blå och gröna näringarna är också viktiga verksamheter som hänger nära samman med besöksnäringen. Rent vatten och mat av god kvalitet är viktiga förutsättningar för turism. Vi är oroad över situationen i Östersjön där den så kallade internbelastningen är ett ökande problem. Sjunkande grundvattennivåer är en annan fråga som gör att vi måste hitta nya lösningar för hållbar turism. **Visita anser att det krävs både tvärssektoriellt och tvärvetenskapligt samarbete om vi ska klara omställningen till ett hållbart samhälle ur alla tre perspektiven: ekologiskt, socialt och ekonomiskt.**

Vi ser också med oro på det krympande svenska jordbruket som förser oss med lokal mat och öppna landskap. **34 procent av de svenska lantbruksföretagen har kombinationsverksamhet inriktad mot turism och/eller gårdsförsäljning. Bland ekologiska gårdar är andelen högre. 12 procent av de ekologiska mjölkgårdarna förädlar och säljer produkter på sin gård och 18 procent bedriver turistverksamhet.** Mer lokal och nationell förädling skulle ge nya affärsmöjligheter för lantbrukarna och nya jobb på gles- och landsbygden. Det skulle också innebära nya exportmöjligheter och turismen gynnas av lokalproducerad mat och dryck.

Visita vill bidra till att erbjuda svenska matupplevelser och svenska premiumprodukter genom att utveckla nära och täta samarbeten direkt med lantbrukare. Besöksnäringens företag har stor köpkraft av mat- och dryckesprodukter och vill bidra till att skapa långsiktighet och trygghet för entreprenörer att våga investera i lokal mat- och dryckesproduktion.

I avsnitt 2.3.3 lyfter kommittén behovet av omställning till en hållbar utveckling av landsbygdernas platsbundna verksamheter. Här lyfts behovet av samverkan mellan olika myndigheter för att tillgodose de behov som finns. Genom att särskilt beakta besöksnäringens perspektiv kan nya möjligheter öppnas eftersom turismen, både den utländska och inhemska, har ökat under hela 2000-talet. I storstäder utvecklas detta på rent kommersiella grunder medan lands- och glesbygder måste bygga upp fungerande samverkansmodeller i alla delar - från paketering, marknadsföring, transport, logi, mat och upplevelser.

Från branschens sida har vi på nationell nivå stärkt samarbetet inom ramen för Svensk Turism och enats kring gemensamma mål i Strategi 2020. **Samtidigt är det viktigt att påpeka att de enskilda företagen har liten påverkan på en destinations attraktionskraft. För att ett besöksmål ska bli så attraktivt som möjligt krävs samverkan mellan alla som bidrar till upplevelsen – besöksnäring, handel, fastighetsägare, kulturinstitutioner, civilsamhälle, mötesarrangörer, trafik- och stadsplanerare osv.**

Viktiga aktörer i sammanhanget är de regionala turistsamordnarna som har kunskap och kapacitet att bidra till starkare destinationer – tematiska såväl som geografiska. Kommittén har identifierat dessa aktörer och ser behovet av samarbete med regionala exportcentra och VisitSweden. **VisitSwedens uppdrag handlar om att marknadsföra Sverige som attraktiv destination utomlands och kunskap om utlandsmarknaden är en förutsättning om besöksnäringen strategiskt ska kunna bidra till landsbygdens utveckling.**

Avslutningsvis kan vi konstatera att kommittén har en ansats som stämmer väl med de behov som vi har identifierat för att besöksnäringen ska kunna växa också i Sveriges landsbygder. Kommittén har lyft in våra frågor i ett större sammanhang vilket krävs för att vi ska kunna växa utifrån de gemensamma förutsättningarna.

Vi har förståelse för att landsbygderna kräver andra insatser än det som ofta sker av sig självt i större städer och tätorter. Men vi vill ändå poängtera att offentliga insatser bör handla om infrastrukturen för människor och företag. Vår principiella hållning handlar om att stimulera företagande genom sänkta skatter och avgifter på arbete och att istället beskatta sådant som är skadligt för samhälle och miljö.

Att stödja infrastrukturen kring företagen är däremot central. Det gäller också ett fungerande utbildningssystem som långsiktigt tillgodoser behoven i besöksnäringen som på grund av den starka tillväxten har stora behov av att rekrytera och behålla kompetens.

Det handlar också om att förenkla och förtydliga regelverk och att tillämpningen av tillsyn och tillstånd sker på ett likvärdigt sätt i hela landet. Att införa rutiner i den kommunala tillsynen som innebär att kommunerna inte tar betalt förrän tillsynen är genomförd är ett bra exempel på hur våra företag både får den kunskap de behöver och acceptans för regelverken.

Vidare är det viktigt att vi tydliggör olika roller så att fri konkurrens mellan privata företag kan utvecklas. Upphandlingar och samarbetsavtal måste vara transparenta och konkurrensneutrala så att företagandet kan utvecklas i landsbygderna.

Med vänlig hälsning

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Eva Östling', written in a cursive style.

Eva Östling, VD